

บทบาทครู... ผู้ร่วมขับเคลื่อนสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานเสวนาโรงเรียนอีโคสคูล (Eco-School Forum)

วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2559

ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพฯ ฯ

สิ่งแวดล้อมศึกษาในประเทศไทย ยุคมุ่งอนาคต ๔.๐

หัวข้อ

๑. “อีโคสคูล”ในบริบทใหม่
๒. โลกาวัดันแห่งความเสี่ยงอันตราย : ภาวะเร่งรัดของการเปลี่ยนแปลงและความเหลื่อมล้ำที่ไม่เป็นธรรมกับโอกาสใหม่ →
๓. *Alone Together* (Sherry Turkle)กับการหดตัวของพื้นที่สนทนา-มนุษย์ ผู้ถูกกระทบจากเทคโนโลยี *Reclaiming Conversations*
๔. “พลิกความคิด” และฝ่าข้าม “กับดักความคิด” “กับดักองค์การ” สู่ “เชื่อมโยง” และ “บูรณาการ”
๕. ขบวนการครูอีโคสคูล-ขบวนพลเมืองตัวน้อยร่วมสร้างอนาคต

ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องการศึกษากับการมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

1. การศึกษากับการเรียนรู้เป็นสิ่งเดียวกัน
2. คำว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเราก่อนเคยอยู่แล้ว (เหมือนเหล่าเก่าในขบวนการใหม่) จึงไม่จำเป็นต้องสนใจเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่ผูกกันในปี 2558
3. การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเรื่องที่จะบรรลุในระยะยาว จึงไม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนอะไรในทันที
4. การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความจำเป็นในประเทศที่กำลังพัฒนา (ประเทศอื่น) มากกว่าในประเทศเราและในประเทศที่พัฒนาแล้ว
5. มนุษย์เราแต่ละคนทำอะไรไม่ได้หรอก

ความเหลื่อมล้ำอันตรายระดับโลก

(The ๒๐๑๕ World economic forum outlook on the global age)

๑. ความเหลื่อมล้ำ
ยิ่งห่างลึก

๒. เศรษฐกิจเติบโต
ทว่าไม่มีงานทำ

๓. ภาวะผู้นำขาดแคลน

๔. การแข่งขันด้าน
ภูมิยุทธศาสตร์

๕. ประชาธิปไตยแบบตัวแทน
อ่อนแอ

๖. มลภาวะเพิ่มขึ้น

๗. อุบัติการณ์ ภัยพิบัติภูมิอากาศ
ทวีความถี่ขึ้น

๘. ชาตินิยมเข้มข้นรุนแรงขึ้น

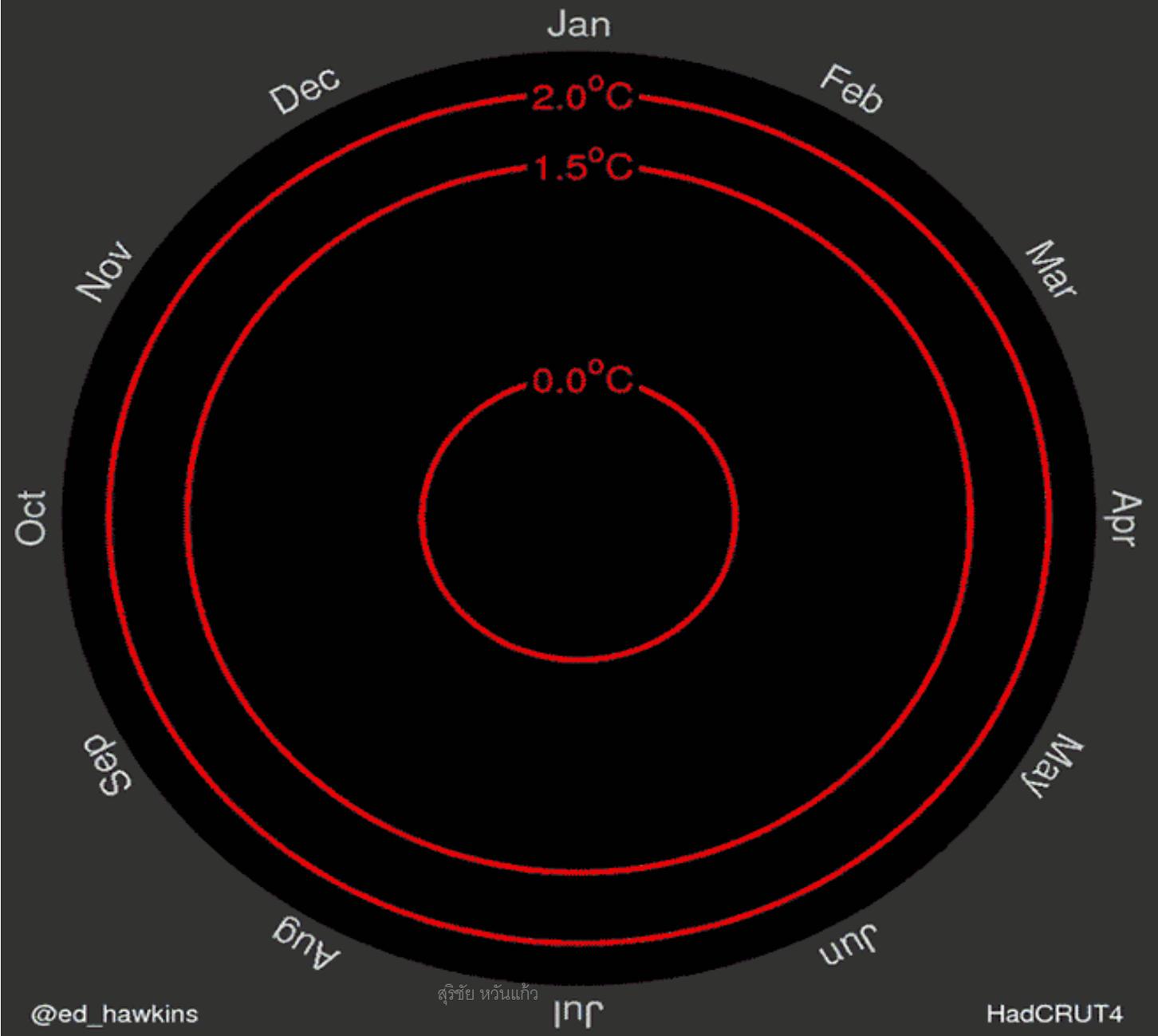
๙. ปัญหา “น้ำ”
หนักหน่วงขึ้น

๑๐. ประเด็นสุขภาพขยายมาก
ขึ้น
ในเศรษฐกิจ

แหล่งที่มา:

<http://reports.weforum.org/outlook-global-agenda-๒๐๑๕/files/๒๐๑๔/11/Top-10-Nav-Bar.png>

Global temperature change (1850–2016)

อุณหภูมิโลกที่เปลี่ยนแปลง
(1850 - 2016)
พ.ศ. 2393 - 2559

"The situation is **so desperately serious** that any delay could push us past the tipping point, beyond which the ecological, financial and human costs would increase dramatically."

“สถานการณ์ขณะนี้อยู่ใน**สถานะที่เลวร้ายยิ่งนัก** การล่าช้าออกไปกว่านี้ จะเป็นการผลักให้เราพ้นจากจุดผกผันไปเลย ซึ่งจากจุดนั้นไปต้นทุนของความเสียหายจะเพิ่มทวีขึ้นอย่างมากทั้งในทางนิเวศวิทยา การเงิน และ ชีวิตมนุษย์”

Ban Ki Moon

UN Secretary General

UNFCCC Climate Change Summit in Bali on Dec ๑๑, ๒๐๐๗

กันยายนก่อนสิ้นปี (พ.ศ.๒๕๕๘) สหประชาชาติประกาศเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ได้แก่

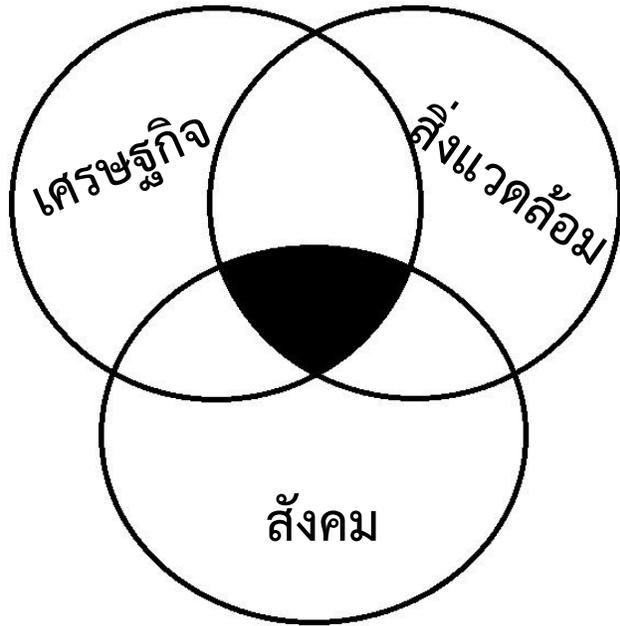
- แก้ปัญหาความยากจน
- การสร้างความเติบโต มั่งคั่ง และการลดทอนความเหลื่อมล้ำ
และการพัฒนาจะไม่ทอดทิ้งกลุ่มใด
- ความเป็นไปอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและภูมิอากาศ
- การสร้างสรรค์สันติภาพ และความเป็นธรรมในทุกระดับ
- ยุทธศาสตร์เชิงภาคี (partnership) เท่านั้นจึงจะประสบผล

SDGs และนันทามติในจาก COP ๒๑ ที่ปารีสบอกอะไร ?

สำนึกชะตากรรมร่วมกัน และเจตนารมณ์ทางการเมืองระดับสูง ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

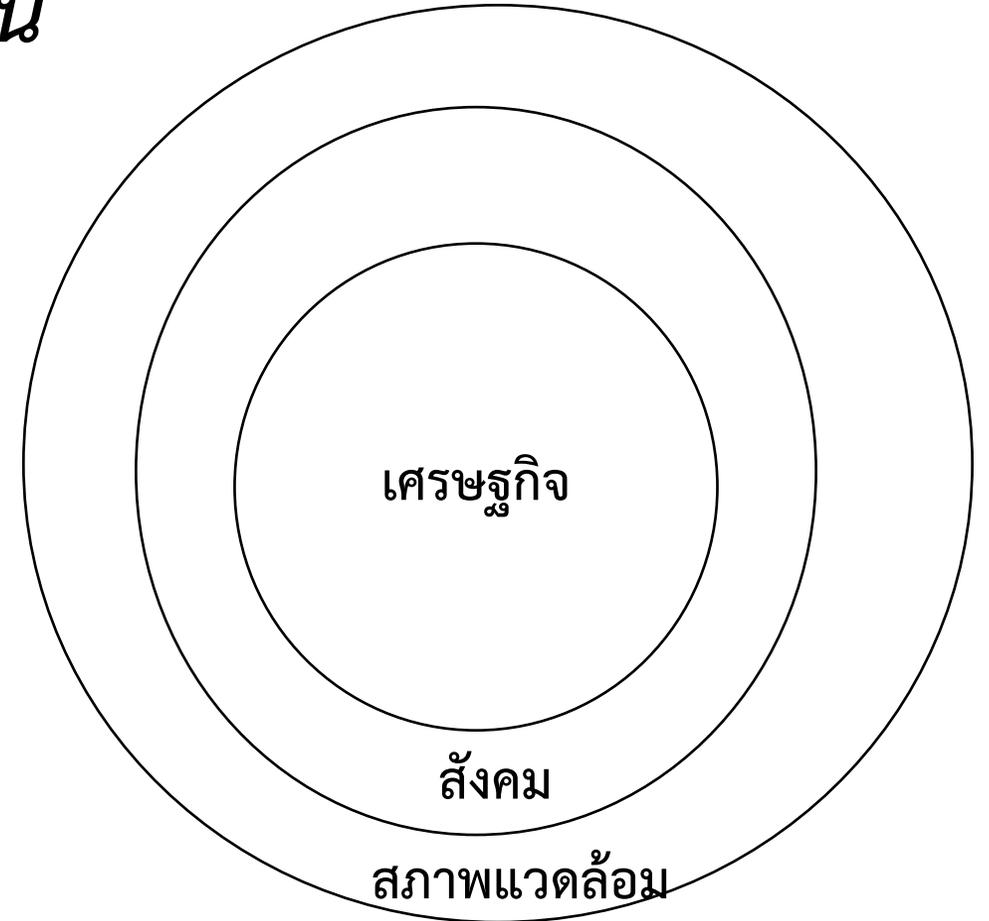
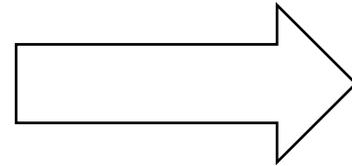
1. ความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตมนุษย์กับชีวิตของธรรมชาติและผืนพิภพ
2. สุขภาวะของผืนพิภพและ ความมั่นคงในขั้นตอนใหม่ (securitization) : ผืนพิภพ
กับความมั่นคงของมนุษย์ของประเทศและระหว่างประเทศ
3. ความจำเป็นต้องจัดปรับความสัมพันธ์ระหว่าง (ระบบ) มนุษย์กับสภาพแวดล้อม
ตลอดจนพิภพขนาดใหญ่
4. ธรรมชาติในขั้นตอนใหม่ระบบโลก-มนุษย์ มิใช่อาศัยอำนาจสั่งการหรือ
ตามกฎหมายแต่จำต้องมาจากความเข้าใจรู้แจ้งเห็นจริงด้วย
5. **พลังแห่งการเรียนรู้** เพื่อจะก้าวออกจากภาวะไม่ยั่งยืน

ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน วิวัฒนาการ และจุดเปลี่ยน

2530 (1987)

Brundland Commission

2558 (2015)

ฉันทมติ SDGs และ COP21

“ ขีดจำกัดแห่งผืนพิภพ ”

“ต้นน้ำ” ของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ฐานคิด

1. ทรัพยากรบนโลกมีอยู่มากมายล้นเหลือ ไม่มีหมด ไม่มีสิ้น
2. ถือว่ามนุษย์แยกต่างหากออกจากธรรมชาติ
3. มุ่งหมายว่ามนุษย์จะต้องพิชิต คุ้มครอง และจัดการกับธรรมชาติให้เป็นไปตามความปรารถนาของตน

พระธรรมปิฎก. การพัฒนาที่ยั่งยืน. (2536).

พรมแดนแห่งพิภพ : เขตแดนที่มนุษย์ดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย (Planetary boundaries : Exploring the Safe Operating Space for Humanity)

1. การขาดหายไปของชั้นโอโซน
2. วงจรกำมะถันกับวงจรไนโตรเจนของโลก
3. ปริมาณน้ำจืดของโลก
4. การเปลี่ยนแปลงของระบบดิน
5. มลภาวะด้านเคมี
6. การบรรจุของแอโรโซลในโลก
7. การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ
8. การที่มหาสมุทรแปรเปลี่ยนเป็นกรด (**ocean acidification**)
9. อัตราการสูญเสียมหาความหลากหลายทางชีวภาพ

ก้าวพ้นเขตแห่งความ
ปลอดภัยไปสู่แดน
อันตรายแล้ว

value freedom ความเป็นกลางด้านค่านิยม

แนวความคิดที่ว่า การวิจัยทางสังคมศาสตร์ควรใช้หลักการและระเบียบวิธีแบบวิทยาศาสตร์อย่างเคร่งครัดและต้องไม่ยอมให้ค่านิยมของผู้วิจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่มีผู้แย้งว่าเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เพราะค่านิยมเข้ามาเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยทางสังคมวิทยาอยู่ตลอดเวลา

อย่างไรก็ดี มัคซ์ เวเบอร์ (Max Weber ๑๘๖๔ – ๑๙๒๐) ได้เสนอแนวความคิดว่าหากนักสังคมวิทยาไม่สามารถตัดความลำเอียงอันเกิดจากค่านิยมของตนออกไปได้ อย่างน้อยที่สุดก็ควรระบุให้ชัดเจนว่าค่านิยมของตนคืออะไร และมีผลต่องานวิจัยนั้นๆอย่างไร แทนที่จะทำเหมือนกับว่าค่านิยมไม่มีอิทธิพลใดๆ ต่องานของตนเลย มัคซ์ เวเบอร์ เรียกหลักการนี้ว่าความเป็นกลางด้านค่านิยม (value neutrality)

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (๒๕๔๕ : ๒๖๓)

“ความเป็นกลาง” ภายใต้การครอบงำของคุณค่า “ มนุษย์ผู้พิชิต”

เวลานี้เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าทั้งวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยหรืออะไรก็ตาม ที่เป็นความก้าวหน้าทางวิชาการทั้งหมดใน ๒ แคนนั้น ได้ถูก values ครอบงำโดยไม่รู้ตัว และเจริญมาในท่ามกลางอิทธิพลของ values ทั้งนั้น แม้แต่วิทยาศาสตร์ที่ว่าบริสุทธิ์ก็ไม่บริสุทธิ์ ที่บอกว่าเป็น pure science ก็ไม่ pure ที่ว่าเป็น value – free ก็ไม่ value - free

พระธรรมปิฎก. การศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตของประเทศไทย. (๒๕๔๒), หน้า ๔๐.

มตินี้ได้ถูกโค่นลงแล้ว ด้วยการปฏิวัติทางญาณวิทยา (epistemological revolution) ที่เกิดขึ้นในฝ่ายวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์เอง หมายความว่าเวลานี้วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์เองยอมรับว่าตัวไม่ value free สังคมศาสตร์ที่อิงวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์จะเป็น value free ได้อย่างไร ก็เป็นไปได้ เป็นแต่เพียงว่าเวลานี้เราจะต้องไม่หลอกตัวเอง ก็จะต้องปฏิบัติการสัมพันธ์กับ values ให้ถูกต้องเท่านั้นเอง อย่าไปหลงตัวเองว่าไม่มีไม่เกี่ยวกับ values แต่ต้องสัมพันธ์กับ values ให้ถูกต้อง

พระธรรมปิฎก. การศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตของประเทศไทย. (๒๕๔๒), หน้า ๔๐.

พระสันตะปาปา ฟรังซิส (ฮอร์เซ มารีโอ แบร์โกรีโอ)

การพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เจริญอย่างเต็มที่ แทนที่จะกระจายความมั่งคั่งออกไปสู่คนระดับล่าง แต่กลับเป็นอุปสรรคขัดขวางพัฒนามนุษย์เสียมากกว่า เหมือนแก้วซึ่งบรรจุน้ำเต็มแล้ว ควรที่จะล้นออกมาเพื่อคนยากจน กลับกลายเป็นว่าเมื่อน้ำเต็มกลับมีปาฏิหาริย์ที่ทำให้แก้วใบใหญ่ขึ้น และใหญ่ขึ้น จนกระทั่งไม่มีอะไรเล็ดลอดออกมาเจือจางคนยากจนเลย ดังนั้น เรายังคงเห็นภาพสัดส่วนของความร่ำรวยที่เพิ่มขึ้นๆอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่รายได้ของคนส่วนใหญ่ที่อยู่ชั้นล่างสุดของสังคมกระจัดกระจายได้เป็นเศษเล็กเศษน้อย

พระสันตะปาปา ฟรังซิส (ฮอร์หม่ มารีโเอ แบร์โกริโอ)

วัฒนธรรมขยะ (Throw away Culture) เราขายหญิงต่างเอาชีวิตเป็นเครื่อง
สังเวทต่อเทพเจ้านามว่ากำไร ที่บริ โภคนิยมชักโยอยู่เบื้องหลัง ผู้คนในสังคมมีวิถีปฏิบัติแบบง่ายๆ
คือ ใช้จ่ายทิ้ง เราเลือกที่จะล่ามตรวนตนเองไว้กับ Internet-Wifi เองโดยปราศจากการบังคับจาก
ผู้ใด เรายกเลิกการออกไปสนทนากการใช้ประสาทสัมผัส การมองดูวีรกรรมบนใบหน้าของเพื่อนๆ
แต่เลือกที่จะมองเห็นใบหน้าต่างๆผ่านจอสีเหลี่ยม แต่รู้สึกกระวนกระวายใจแบบเอาเป็นเอาตาย เรา
แทบจะเล่นไปซื้อคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ตโฟนใหม่ เมื่อมันพัง แต่กลับไม่รู้สึกละเลยถึงความ
เดือดร้อนของแรงงานต่างชาติที่ถูกปล้นชีวิตถูกกำหนดราคาเพื่อซื้อขายเป็นแรงงานทาส และเมื่อ
หมดประโยชน์ก็ถูกทิ้งหรือขายทอดต่อไป

เราไม่หยุดคิด เพื่อตั้งคำถามถึงปรากฏการณ์ของทารกที่ถูกทำแท้ง ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งเพราะหมดประโยชน์แล้ว เยาวชนที่ถูกตัดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา ทั้งนี้ เพราะเราตกอยู่ภายใต้สังคมแห่งการไม่รู้ร้อนรู้หนาว (Globalization of Indifference) ที่ความเดือดร้อนของคนอื่นเป็นเรื่องธรรมดา ไม่เห็นจะต้องให้ความสนใจอะไร บ่อยครั้งที่พระสันตะปาปา ประณามพฤติกรรมต่างๆ ขวางๆ หรือใช้แล้วทิ้ง เพราะผู้คนส่วนใหญ่ไม่ได้มองข้ามความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ซึ่งเป็นแก่นแท้แห่งพันธะที่ผูกพันมนุษย์เข้าด้วยกัน

หากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์สิ้นสุดลงสิ่งที่จะตามมาคือ มนุษย์แต่ละคนกำลังเผชิญกับภาวะโดดเดี่ยวภายในตน ไม่มีการริเริ่มสร้างที่จะออกไปปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น มนุษย์แต่ละคนจะสูญเสียหวังอารมณ์แห่งความประหลาดใจ ความตื่นตื้นยินดี ความกระตือรือร้นต่อการดำเนินชีวิตอย่างเป็นพี่เป็นน้องร่วมกันกับผู้อื่น และปฏิบัติความยุติธรรมต่อกันและกันที่เลวร้ายที่สุด

พระสันตะปาปา ฟรังซิส (ฮอร์เม่ มารีโอ แบร์โกรีโอ)

ความมั่นคงของชีวิต : แบบจารีต แบบสมัยใหม่ และแบบหลังสมัยใหม่

- เรามักสนใจให้คุณค่าแต่ “สิทธิ - เสรีภาพ” ระดับปัจเจกแต่ละเลยความมั่นคงของชีวิตในการอยู่ร่วมกัน
- สังคมมนุษย์ที่ผ่านมามียุคสมัยใดมั่นคงกว่ากัน ?
- ประเทศใดมั่นคงกว่ากัน ? เมืองใด “มั่นคง” กว่า? ตำบลใด “มั่นคง” กว่า
- ประชาชนสร้างเงื่อนไขให้เกิดความมั่นคงแก่ตัวเองอย่างไร
- ความรู้สึกมั่นคงกับความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกันอย่างไร
- ความรู้สึกไม่มั่นคงท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เร่งรัด
- “ความสับสน” และเสรีภาพในการเลือกมากเกินไปกลายเป็นปัญหา

อุปสรรคจากการไม่ปรับทัศนคติในบริบทใหม่: ความเสี่ยงและวงจรความรุนแรง

๑. ความเสี่ยงจากเกมอำนาจและการเมืองเชิงปฏิบัติ
๒. การพึ่งพาแต่มาตรการความมั่นคงแบบทหาร เช่น พรก.ฉุกเฉิน และการไม่เปิดบรรยากาศทางความคิดสาธารณะทั้งในเมืองและชนบทอย่างต่อเนื่อง
๓. อำนาจนิยมทางศีลธรรม : “ คนผิดมีสิทธิเท่ากับศูนย์ ” กับปัญหาสิทธิมนุษยชน
๔. เสี่ยงที่จะพลัดตกลงไปในกับดักการเมืองเชิงปฏิบัติและการแยกขั้วแบบเดิม
๕. การสูญเสียเปล่าในโอกาสจะสร้างและฟื้นฟูความเชื่อมั่นไว้วางใจต่อสถาบันสำคัญทางสังคม

หลังปารีส : โจทย์ประเทศไทย

๑. บูรณาการ SDG กับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนฯ ๑๒ และ วาระปฏิรูป ๓๓
๒. ตั้งคณะ กพย. อนุฯ 1 ขับเคลื่อนเป้าหมาย
อนุฯ 2 ส่งเสริมความเข้าใจและประเมินผลตาม “เศรษฐกิจพอเพียง”
อนุฯ 3 จัดทำฐานข้อมูล
๓. บูรณาการด้านความคิดท่ามกลางการยอมรับสถานภาพและบทบาทของภาคประชาสังคม
ในสถานการณ์ใหม่ : ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่
๔. การยกระดับเป้าหมายและการจัดสมดุลในการพัฒนา
๕. บูรณาการ : ประสานนโยบายและประสานการปฏิบัติ

อนาคตที่มีความเสี่ยง : พื้นที่ทางนโยบาย

พื้นที่ทางนโยบายยังมีลักษณะ ๓ ประการ อันเป็นข้อจำกัด

(ก) ค่อนข้างปิด โดยเฉพาะทัศนคติแบบไม่เปิดใจเรียนรู้

(ข) ยังเป็นแนวตั้ง

(ค) ทัศนะวิสัยของสาธารณะยัง “ติดอยู่ในกับดัก” และ “อารมณ์ค้าง” แบบแยกขั้วทางการเมือง

สถานการณ์ที่ยุ่งยากซับซ้อนดังกล่าวไม่อาจจะรับมือด้วยระบบรวมศูนย์แบบเดียว หรือ วิชาการเชิงเดียว หากต้องอาศัยระบบแห่งองค์ापพที่มีการรับรู้ทั่วถึงกัน การกำกับดูแล ความเสี่ยงร่วมกัน (Risk Governance) จึงเป็นหลักการของสังคมใน โลกยุคปัจจุบันที่สำคัญยิ่ง

โลกาภิวัตน์กับความเสี่ยงอันตรายในโลก: ความสำคัญของสังคมฐานความรู้

แต่ทว่า ๑.๑ ช่องว่างด้านการรับรู้

๑.๒ ช่องว่างด้านความรู้

๑.๓ ช่องว่างด้านนโยบาย

ใครเป็นผู้รับรู้ - ผู้รู้ - ใครเป็นผู้ร่วมกำหนดนโยบาย

ผู้รู้ กับ ผู้วางนโยบาย: การเรียนรู้ใหม่ในโลกแห่งความเสี่ยงภัย

ผู้รู้ - ผู้แก้ปัญหา : พรมแดนที่กระด้างตายตัวกับพรมแดนยืดหยุ่น

พื้นที่อนาคต : จะกำกับดูแลความเสี่ยงร่วมกันได้อย่างไร

ในโลกปัจจุบันต้องเผชิญอนาคตร่วมกันไม่มีใครจะอ้างการแบกภาระความเสี่ยงต้องเปิดพื้นที่ และเพิ่มพื้นที่ในการสื่อสารแนวนอนและแนวตั้ง

ประการแรก เป็นการสร้างความไว้วางใจต่อกันและเป็นการแสดงความปรารถนาที่จะมุ่งอนาคต

ประการที่สอง ให้สามารถยกระดับทั้งความรู้และสติปัญญาในการช่วยกันประกันความเสี่ยงต่ออนาคตได้ดีขึ้นและ

ประการที่สาม เพื่อที่เราทุกคนจะได้ทำหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองในฐานะพลเมืองให้สมความหมายยิ่งขึ้น

การประมงไทย : การค้นพบทวิภพ

- ปี พ.ศ. 2556 ไทยเป็นผู้ส่งออกอาหารสุทธิลำดับที่ 5 ของโลก รองจากบราซิล อาร์เจนตินา สหรัฐอเมริกา และเนเธอร์แลนด์
- ปี พ.ศ.2557 พิจารณาส่วนแบ่งตลาดอาหาร โลกของไทย พบว่า ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าอาหารในอันดับ 15 ของโลก(ข้อมูลจากสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย)
- ปี พ.ศ.2557 รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ลดระดับประเทศไทยจาก Tier 2 Watched list เป็น Tier 3 โดยระบุสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการบังคับใช้แรงงานและการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในกิจการประมง ทำให้มีผลต่อการส่งออกสินค้าประมง โดยเฉพาะกุ้งและปลา
- ปี พ.ศ.2558 คณะกรรมาธิการยุโรป(EU) แจ้งเตือนต่อรัฐบาลไทยอย่างเป็นทางการ กรณีที่ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการเพียงพอในการต่อต้านการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ไม่รายงานและไร้การควบคุม (IUU Fishing) โดยให้เวลา 6 เดือนในการดำเนินการตามมาตรการในแผนปฏิบัติการ

คณะกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการฯ และคณะอนุกรรมการประสานงานเพื่อติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหาโรงไฟฟ้าถ่านหิน จ.กระบี่

สั่ง ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก *วิฑูรย์ นิจจานิตย์*
(สภานายก สัจจานิตย์)

ประธานกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่

๑. คณะอนุกรรมการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน
จังหวัดกระบี่

องค์ประกอบ

๑.๑	พลเรือเอก วัลลภ เกิดผล	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	พลเรือเอก วีระพันธ์ สุขก้อน	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๓	ศาสตราจารย์สนิท อักษรแก้ว	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๔	เรือโท ไพโรจน์ คงทวี	อนุกรรมการ
๑.๕	ว่าที่พันตรี อนุชาต ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา	อนุกรรมการ

๒. คณะอนุกรรมการศึกษาการใช้พลังงานทดแทนหรือพลังงานทางเลือกของจังหวัดกระบี่

องค์ประกอบ

๒.๑	พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์	ประธานอนุกรรมการ
๒.๒	พลตรี ชาวเลข ชัยนทร์สุภาพ	อนุกรรมการ
		/๒.๓ พันเอก ทิมมพร...

๓. คณะอนุกรรมการประสานงานเพื่อติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหาโรงไฟฟ้าถ่านหิน
จังหวัดกระบี่ และกลั่นกรองความคิดเห็นของประชาชน

องค์ประกอบ

๓.๑	พลอากาศเอก อติศักดิ์ กลั่นเสนาะ	ประธานอนุกรรมการ
๓.๒	พลอากาศเอก เมธา สังขวิจิตร	รองประธานอนุกรรมการ
๓.๓	นายพลเดช ปิ่นประทีป	รองประธานอนุกรรมการ
๓.๔	พลอากาศเอก อภิศักดิ์ บุญเฝื่อน	อนุกรรมการ
๓.๕	พลตำรวจโท ณรงค์ กุลนิตะ	อนุกรรมการ
๓.๖	พลตรี อนติษฐ์ นิลสร	อนุกรรมการ

๔. คณะอนุกรรมการประสานงานฝ่ายเลขานุการ ในคณะกรรมการศึกษาการดำเนินโครงการ
โรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่

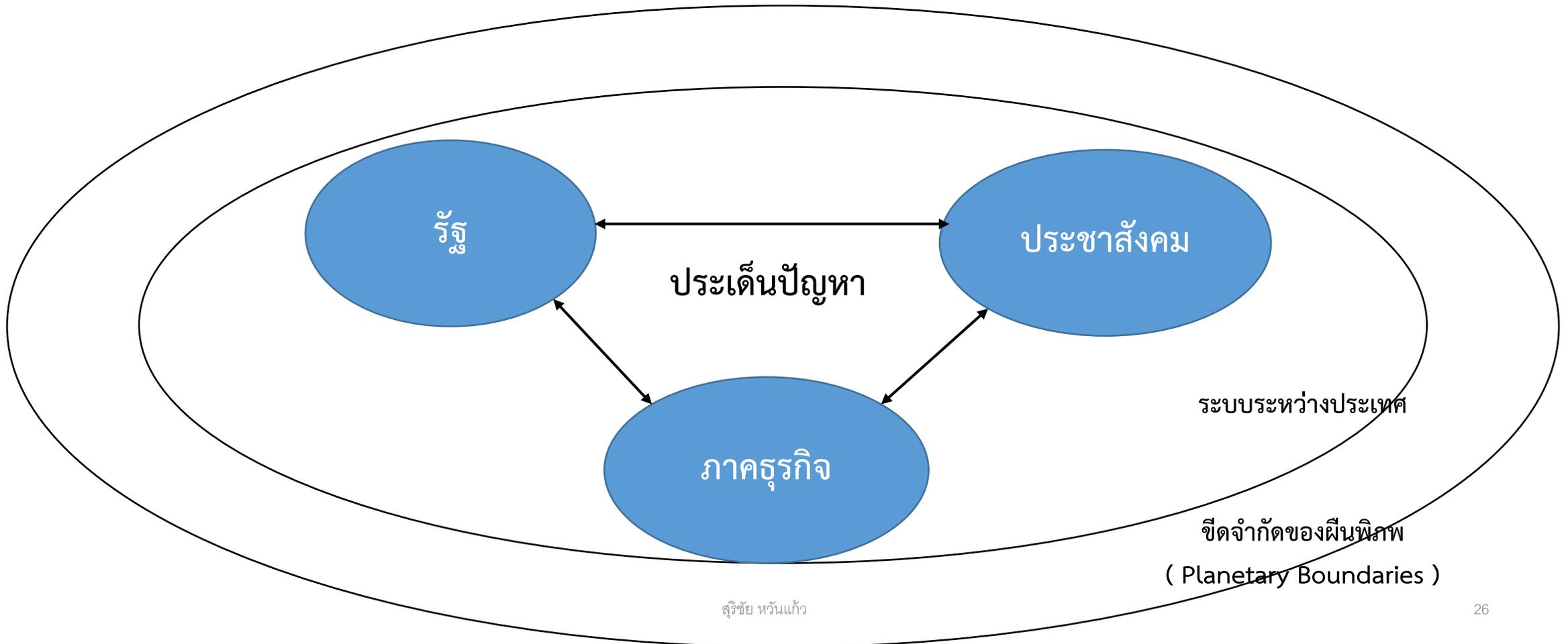
องค์ประกอบ

๔.๑	ผู้อำนวยการศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	ประธานอนุกรรมการ
๔.๒	พันเอก สำเร็จ แก้วสุวรรณ	อนุกรรมการ

สุวิชัย หวันแก้ว

การเรียนรู้ของสังคม

การเรียนรู้ทางสังคมจะช่วยเอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการปรับเปลี่ยนทางสถาบัน บนฐานของการมีส่วนร่วม กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน และการเสริมความเข้มแข็งของแก่การเรียนรู้ของสถาบัน จะช่วยให้เราแก้โจทย์ที่ยากซับซ้อนได้

ถ้าอนาคตของประเทศไทยไม่ใช่เป็นไปเพื่ออนาคตของมนุษยชาติด้วยจะเป็นปัญหา แล้วขณะนี้มันก็กำลังเป็นปัญหาอยู่ เพราะว่าทุกสังคมในโลกขณะนี้กำลังมุ่งเพื่ออนาคตของประเทศตน ในลักษณะที่เป็นไปเพื่อตัดรอนประเทศอื่นหรือสังคมอื่น เนื่องจากลัทธินิยมตามคติแห่งการแข่งขันเพื่อเอาชนะในทางผลประโยชน์ และอำนาจ กำลังครอบงำโลกทั้งหมด ฉะนั้นทุกคน ทุกสังคม ทุกกลุ่ม ทุกหมู่ ตลอดจนทุกประเทศชาติต่างก็คิดอย่างเดียวกันเพื่อเอาชนะ และในการเอาชนะนั้นก็ต้องตัดรอนผู้อื่นลง

พระธรรมปิฎก. การศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตของประเทศไทย. (๒๕๔๒), หน้า ๕๑.

ขบวนการอีโคสกูล : ฐานะและบทบาทในการเปลี่ยนผ่าน

: สำนักแห่งการอยู่ร่วมกันพื้นพิภพ

: การพัฒนาออกไปจากภาวะแห่งความไม่ยั่งยืน

๑. พลังแห่งการเรียนรู้ทางสังคม
๒. เปิดพื้นที่ของการเรียนรู้ในชุมชนและระหว่างชุมชน
๓. เชื่อมโยง บน-ล่าง แนวนอน-แนวไขว้
๔. นวัตกรรมจากชุมชนท้องถิ่นในบริบทการเปลี่ยนผ่าน

ปัญหาของสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (๒๕๕๑)

ประเด็นสำคัญ

๑. ความเกี่ยวข้องระหว่างการพัฒนาที่ยั่งยืน “ของเรา” กับของคนอื่นที่อยู่ร่วมพื้นแผ่นดิน (ประเทศหรือพิภพ) เดียวกัน
๒. สถานะของวิชาความรู้และลำดับชั้น
๓. การเปลี่ยนแปลงในการสร้างความรู้และการนำความรู้ไปใช้
๔. โครงสร้างกลไกรองรับการจัดสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่มา : สื่อองค์กรเพื่อสิ่งแวดล้อมศึกษา การเรียนรู้เพื่อความพอเพียง. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๑.

ปัญหาของสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (๒๕๕๑)

สิ่งท้าทาย

๑. คุณค่า (Values) กับมูลค่า (Price) และอารมณ์ความรู้สึก
๒. จะเพิ่มมิติของคุณค่าพอเพียงและยั่งยืนเข้าไปในวิถีวิทยา ที่เน้น “ความเป็นกลาง” : ความรู้เชิงวิพากษ์และความรู้เชิงร่วมทุกข์
๓. ท้องถิ่น ประเทศไทย และ โลกล้วนอยู่ในพิภพเดียวกัน : ความยึดมั่นถือมั่นเฉพาะพวกเฉพาะส่วน
๔. จะทำงาน “ภาคี” ควบคู่กับการร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน (“หน้าหมู”) ได้อย่างไร

ที่มา : **สื่อองค์กรเพื่อสิ่งแวดล้อมศึกษา การเรียนรู้เพื่อความพอเพียง**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๑.

ยุทธศาสตร์ความรู้เพื่อก้าวพ้นจาก “กับดักแห่งความไม่ยั่งยืน” : การปฏิรูปการเรียนรู้

๑. ความตระหนักรู้ครั้งใหม่

- โลกภาวิวัตน์กับความเสี่ยงใหม่ (new risks): อุปสรรคจากวิถีชีวิตที่คับแคบ
- ยุคสมัยแห่งการปลุกการะความเสี่ยงแก่คนอื่น พื้นที่อื่นและประเทศอื่นจบสิ้นแล้ว
- การเมืองแห่งอัตลักษณ์และข้อจำกัด
- ผู้ถูกระทำ (รับความเสี่ยง) สำนึกรู้ถึงการเป็นฝ่ายกระทำ

๒. มุมมองที่ต้องเปลี่ยนแปลง

- ก. การบูรณาการทางเศรษฐกิจกับการบูรณาการทางสังคมและวัฒนธรรม
- ข. ความล่าช้าด้านสถาบัน (institutional lags) เช่น กฎหมายตามไม่ทัน
- ค. ธรรมเนียมบาลแบบผสม (hybrid governance)
- ง. การสร้างสรรค์ความรู้ร่วมกัน (co-production of knowledge) และการวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง (transformative research)

“ครู” กับสมรรถนะสังคมเพื่อการเปลี่ยนผ่านอย่างยั่งยืนอนาคต

๑. บริบทภายใต้โลกาภิวัตน์ของทุนนิยม การรุกของธุรกิจและกระแสกิจกรรม เจริญพิธีกรรมและแบบราชการ
๒. การส่งเสริมบทบาท/ ขยายพื้นที่สาธารณะเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๓. การขัดเกลาทางสังคมต่อนักเรียน นักศึกษาเป็นการเน้นด้านเดียว = ให้พวกเขาตกเป็น “ฝ่ายถูกกระทำ” จากโครงสร้าง
๔. นักเรียน วัยรุ่น นักศึกษา ในฐานะผู้กระทำ = พลเมืองมีสำนึก = เชื่อมโยง “ส่วนตัว” กับ “สาธารณะ” และช่วยสติสัมปชัญญะของสังคมเช่น “ทำบุญเล็กทำบาป” พลังจิตอาสา จิตอาสาสมัคร
๕. เปิดพื้นที่ให้เชื่อมโยงกันได้ระหว่างภูมิภาค: เยาวชนมุสลิมภาคใต้และเกษตรกรรายย่อยภาคอีสานและเหนือ ที่ถูกคุกคามจากอุตสาหกรรม/เหมืองทองที่ละเลยมิติสุขภาพ/ และจากคดีโลกร้อนในท้องถิ่น และ “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” “เขตวัฒนธรรมพิเศษ” ร่วมกำหนดอนาคตสังคมไปด้วยกัน

จุดเปลี่ยน : การศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในปัจจุบันสู่อนาคต (๒๕๕๘)

๑. เดินทางออกจาก “การศึกษา” ไปสู่การเรียนรู้ทางสังคม (social learning)
๒. ลงลึกขึ้น (deepening) ควบคู่ไปกับเชื่อมโยงให้กว้างขวาง (broadening)
พร้อมทั้งยกระดับ (upscaling)
๓. นวัตกรรมในการเรียนรู้
๔. จากการแยกส่วนเฉพาะการศึกษาสู่บูรณาการ : การเชื่อมโยงเข้ากับบริบทใหม่และการตื่นรู้ในด้านอื่นในท้องถิ่นและในโลก